

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 210923

Diarienummer 04596/21

Handläggare

Malin Sunnemar/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon: 031 – 368 26 73

E-post: malin.sunnemar@trafikkontoret.goteborg.se

Yttrande om förslag på Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022-2024

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden tillstyrker förslaget utifrån trafikkontorets yttrande
2. Trafiknämnden översänder trafikkontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 2 till trafikkontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som trafiknämndens eget yttrande
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat förslag på Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022-2024 på remiss till trafiknämnden. Syftet med planen är att öka den kommuncentrala styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom barnrätt i staden.

Barnrättsplanen pekar ut fyra fokusområden där staden har särskild stor rådighet att påverka barns rättigheter. Det handlar om rätten till god utbildning, en meningsfull fritid, en trygg vardag samt god hälsa. Dessa områden är ömsesidigt beroende av varandra vilket visar på vikten att alla verksamheter gör vad som krävs tillsammans.

Planens mål är att barns rättigheter har stärkts genom ett systematiskt och inkluderande arbete. Detta förutsätter att barns rättigheter finns med i stadens processer, från planering och beslut till genomförande och uppföljning. För att nå målet så beskriver planen insatser inom tre områden, varav de två första syftar till att höja kompetensen och ge förutsättningar för nämnders och styrelser barnrättsarbete. Den tredje delen fokuserar på insatser som har direkt påverkan på barn. Sex av elva insatser gäller alla stadens nämnder och styrelser, övriga insatser har särskilt utpekade ansvariga nämnder, där trafiknämnden inte ingår.

Trafikkontoret tillstyrker planen och bedömningen är att barnrättsplanen och dess inriktning skapar bättre förutsättningar för att barns rättigheter omhändertas inom ramen för trafiknämndens uppdrag. Insatserna innebär en kvalitetshöjning vilket kommer kräva åtgärder och prioritering av trafikkontorets resurser för att utveckla processer, arbeta med kunskapshöjning på kontoret samt ökad samverkan med andra verksamheter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Planen lyfter en rad insatser som innebär en kvalitetshöjning i trafikkontorets arbete med barnrättsperspektivet. Detta kan innebära att prioriteringar inom trafikkontorets verksamhet kan behöva genomföras för att säkerställa resurser för att utveckla ledningsstyr- och beslutsprocesser, öka kompetensen i barnrättsperspektiv på trafikkontoret, öka samverkan med andra verksamheter i staden och i det faktiska arbetet med att öka barn och ungas delaktighet i stadsutvecklingsprojekt. Att arbeta med barns delaktighet tar också tid och bör få ta tid för att säkerställa att barns kunskap får påverka.

Bedömning ur ekologisk dimension

Frågor kopplade till miljön och klimatet är viktiga för barn och unga. Barn påverkas direkt genom att flera stadsrum där barn rör sig och vistas genom lek och rekreation är omgivna av miljöpåverkande faktorer. Barn påverkas också av oro över hur deras livsmiljö förändras av miljö- och klimatförändringar. En ökad kompetens om hur olika barn och deras livsmiljö påverkas av stadens insatser bör därför innebära ett ökat fokus även på miljö- och klimatfrågor.

Bedömning ur social dimension

Stadens höjda ambitionsnivå att stärka förutsättningarna för att Göteborgs Stad ska kunna bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete förväntas bidra till en positiv utveckling till den sociala dimensionen genom att barns livsvillkor, med fokus på trygghet, utbildning, fritid och hälsa förbättras.

Barnrättsplanen utgår från barnkonventionen. Barns rättigheter är mänskliga rättigheter och alla barn är med stöd av konventionen rättighetsbärare. Detta innebär att staden ska ha en förståelse för barns livsvillkor och hur stadens insatser påverkar olika barn, med olika förutsättningar, på olika vis. Fokusområdena i planen bygger på flera av konventionens artiklar, men även på vad barn och unga i Göteborg har identifierat som de viktigaste frågorna.

Planen betonar vikten av barns delaktighet. Genom att inkludera barn och beakta deras perspektiv och rättigheter i planering och utformning av infrastruktur och stadsmiljöer så ökar förutsättningarna för en trygg och jämlik stad.

Förhållande till styrande dokument

Trafiknämndens reglemente säger att nämnden ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot diskriminering vilket är helt i linje med Göteborgs Stads Barnrättsplan som syftar till att öka ambitionsnivån inom barnrätt i staden.

Trafikstrategin framhåller dessutom en utveckling mot ett mera jämlikt och hälsofrämjande Göteborg som några av stadens viktigaste utmaningar till vilka trafiknämndens verksamhet ska bidra. Barnrättsplanen stärker behovet av att inkludera barn och ungas perspektiv när vi bygger stad och står inte i motsättning till trafikstrategin.

Planen förhåller sig också till en rad styrande dokument på staden-nivå så som Göteborgs Stads program för en jämlik stad och Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. En lista över relaterade styrande dokument finns i planen.

Bilagor

1. Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022-2024
2. Göteborgs Stads Barnrättsplan - remissmall

Ärendet

Trafiknämnden har fått begäran om att yttra sig över förslag på Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022-2024 framtaget av stadsledningskontoret. Planen är ett stadenövergripande styrdokument med syftet att öka den kommuncentrala styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom barnrätt i staden.

Remisstiden sträcker sig fram till den 31 oktober.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Planen utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas. Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 vilket innebär att det nu exempelvis finns möjlighet till prövning i domstol. Barns rättigheter gäller alla barn, utan åtskillnad. Att arbeta barnrättsligt innebär att utifrån barnkonventionen tillgodose det enskilda barnets rättigheter inom det som är stadens uppdrag. Staden ska efterfråga barnets delaktighet samt utgå från barnets bästa.

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Barnbokslutet ska sammanställas i Göteborgs Stads årsredovisning. En inriktning för plan och barnbokslut antogs av kommunstyrelsen 2021-01-27, § 72. Kommunstyrelsen har nu beslutat att remittera planen till berörda nämnder, råd och styrelser.

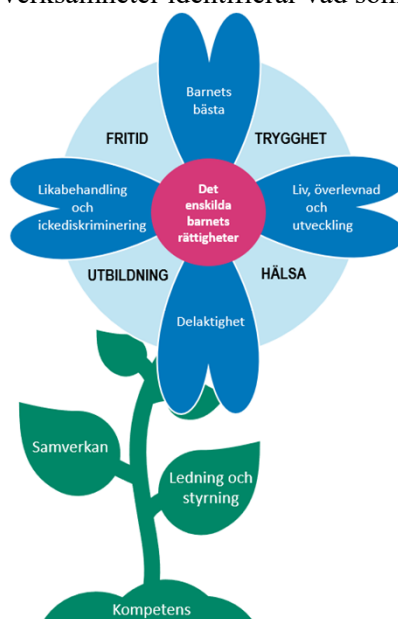
Ungdomsfullmäktiges barnrättsgrupp har varit en viktig dialogpart i framtagandet av planen och är också remissinstans.

Planförslaget i korthet

Undersökningar visar att majoriteten av barnen i Göteborg har goda uppväxtvillkor. Trots det finns brister i hur Göteborgs Stad lever upp till barnkonventionens artiklar. Inom Göteborgs Stad finns flera verksamheter som är i direkt kontakt med barn eller som påverkar det samhälle och den livsmiljö barnen lever och växer upp i. Detta innebär att planen har en bred ansats och förutsätter att samtliga verksamheter identifierar vad som kan och bör förbättras i den egna verksamheten för att säkerställa stärkta rättigheter för de barn som mest behöver det. Göteborgs Stad ska se varje barn som en rättighetsbärare och stadens samlade verksamheter som skyldighetsbärare.

Barnrättsplanen pekar ut fyra fokusområden där staden har särskild stor rådighet att påverka barns rättigheter. Det handlar om rätten till god utbildning, en meningsfull fritid, en trygg vardag samt god hälsa. Dessa områden är ömsesidigt beroende av varandra vilket visar på vikten att alla verksamheter gör vad som krävs tillsammans.

Planens mål är att barns rättigheter har stärkts genom ett systematiskt och inkluderande arbete. Detta förutsätter att barns rättigheter finns med i

stadens processer, från planering och beslut till genomförande och uppföljning. För att nå målet så beskriver planen 11 insatser inom tre områden, varav de två första områdena syftar till att höja kompetensen och ge förutsättningar för nämnders och styrelser barnrättsarbete. Det tredje området fokuserar på insatser som har direkt påverkan på barn. Sex av elva insatser gäller alla stadens nämnder och styrelser, övriga insatser har särskilt utpekade ansvariga nämnder, där trafiknämnden inte ingår. Bilden nedan visar de sex insatser där trafiknämnden har ett ansvar i barnrättsplanen.

Insatser för kompetenshöjning		
Insats	Ansvar	Uppföljning
1:1 Öka den grundläggande kompetensen om barns rättigheter	Kommunstyrelsen ansvarar för att tillgängliggöra grundläggande utbildningsmaterial. Samtliga nämnder och styrelser ansvarar för att den grundläggande utbildningen tillgängliggörs för berörda medarbetare	Genom samtliga nämnder och styrelser barnbokslut
Insatser för styrning och ledning		
Insats	Ansvar	Uppföljning
2:1 Identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter utifrån barns olika livsvillkor	Alla nämnder och styrelser	Genom samtliga nämnder och styrelser barnbokslut
2:2 Identifiera metoder för barns delaktighet	Alla nämnder och styrelser	Genom samtliga nämnder och styrelser barnbokslut
2:3 Säkerställa samverkan kring barnrätt	Alla nämnder och styrelser	Genom samtliga nämnder och styrelser barnbokslut
2:4 Årligen upprätta barnbokslut	Alla nämnder och styrelser	Genom samtliga nämnder och styrelser barnbokslut

Förvaltningens bedömning

Kommunstyrelsen önskar i och med yttrandet att nämnden svarar på de förutsättningar som planen adresserar och om de bedöms bidra till att nämnder och styrelser kan stärka det egna barnrättsarbetet. Bedömningen ska också innehålla ett ställningstagande till insatsernas genomförbarhet och relevans utifrån hur staden gemensamt kan stärka barns rättigheter.

Bedömning av helheten

Trafikkontorets bedömning är att barnrättsplanen och dess inriktning skapar bättre förutsättningar för att barns rättigheter omhändertas inom ramen för både det trafiknämnden och staden kan påverka.

Hur vi planerar, utformar och förvaltar den byggda miljön har stor betydelse för barn och unga då det påverkar deras livsmiljöer och tillgång till stadens resurser. Barnrättsplanen lyfter att det handlar om vikten av att barn och unga tryggt och säkert ska kunna ta sig till och från skola och fritidsaktiviteter. Det handlar också om att utveckla bostadsområden, skolor och miljöer som barn och unga finner trygga, trivsamma och tillgängliga. Gruppen barn är ingen homogen grupp, det är människor mellan 0 - 18 år och med olika förutsättningar och tillgång till staden beroende på kostnader, fysiska möjligheter, kännedom, tillgång till lek och aktivitet i sitt lokalområde och möjligheten att ta sig till och från olika delar av staden. För att säkerställa att staden utvecklar våra miljöer utifrån ett barnrättsperspektiv behöver staden därför ständigt arbeta med barns egna perspektiv genom delaktighet.

Barnrättsplanen berör därför trafiknämndens uppdrag i allra högsta grad och genom att genomföra planens insatser som riktas till trafiknämnden samt delta och stötta med kompetens i övriga insatser så bör detta stärka barn och ungas rättigheter inom kontorets uppdrag och i samverkan med andra i staden.

Trafikkontoret har en historik där förvaltningen på olika sätt arbetat med barnperspektiv och även barns egna perspektiv. Det har främst handlat om skolprojekt där vi i dialog med elever och personal tagit fram åtgärder för att öka det hållbara resandet samt olika beteendepåverkande åtgärder. De senaste åren har dock det arbetet minskat i omfattning. Ansatsen med dialog och delaktighet är resurs- och tidskrävande och arbetet har behövts prioriteras ned till förmån för andra uppdrag och delar i verksamheten.

Trafikkontoret är också delaktiga i stadens arbete och utvecklingen av barnkonsekvensanalyser, BKA. BKA är ett arbets sätt och verktyg som ska användas i alla program och detaljplaner men kan också fungera som verktyg i andra skeden i stadsbyggnadsprocesserna. Analysen handlar om att planera med ett barnperspektiv och ska inte ses som enbart en analys av ett färdigt förslag.

Bedömning av insatser

Trafikkontorets bedömning är att insatserna som beskrivs i planen för att stärka förutsättningarna att bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete är bra och tydliga. Här nedan följer kommentarer på de insatser där trafiknämnden är berörda eller har ett ansvar för.

Insatser för kompetenshöjning

Insats 1:1 Öka den grundläggande kompetensen om barns rättigheter

Att öka kunskapen om barns rättigheter inom både nämnd och förvaltning är grundläggande för att förbättra barn och ungas möjlighet att påverka i stadsutvecklingen. Trafikkontoret välkomnar att kommunstyrelsen tar fram ett grundläggande utbildningsmaterial som vi sedan kan bygga vidare på utifrån vårt uppdrag och verksamhet.

Insats 1:2 och 1:3 Utveckla metoder för att följa upp barns livsvillkor och metoder för barns delaktighet

Trafiknämnden har inget utpekat ansvar för dessa insatser. Förvaltningen är dock mottagare av resultatet av undersökningar kring barns livsvillkor samt metoder för barns delaktighet. Trafikkontoret har historiskt även genomfört undersökningar kopplat till exempelvis barns skolvägar och resvanor. Vi har också viss erfarenhet av att arbeta med

dialog tillsammans med barn och unga. Som exempel kan nämnas stadens arbete med barnkonsekvensanalyser samt arkitekturpedagogik, som utvecklats och används i Göteborg som en modell för att inkludera barn och unga i planerings- och gestaltungsprocesser. Det är viktigt att säkra den kompetens och erfarenhet som finns i staden och trafikkontoret är därför gärna med i samverkan och samtalet kring dessa insatser för att bidra med kompetens kopplat till trafik- och stadsplanering.

Insatser för styrning och ledning

Insats 2:1 och 2:2 Identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter utifrån barns olika livsvillkor samt identifiera metoder för barns delaktighet

Insatserna innebär att varje nämnd och styrelse ska identifiera förutsättningar och behov för att bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete. I genomlysningen ingår att identifiera vilka av barnkonventionens artiklar som främst berör verksamheten och vilka beroende och samspel det finns jämt mot andra verksamheter.

Trafikkontoret ställer sig positiva till insatserna. Vi arbetar idag i vissa processer och projekt med ett barnrättsperspektiv med det finns ingen systematik i våra lednings-, styr- och beslutsprocesser. Exempelvis har vi ett utvecklingsarbete kopplat till barnkonsekvensanalyser i planprocessen, där vi samverkar med ett tiotal andra förvaltningar, medan vi i arbetet med barns trygga och säkra skolvägar ser ett utvecklingsbehov både internt och kopplat till samverkan med andra förvaltningar för att stärka barns delaktighet. En genomlysning av verksamheten hjälper oss att identifiera var vi smartast gör insatser för att stärka ett barnrättsperspektiv och barns delaktighet inom ramen för trafikkontorets verksamhet. Ett sådant uppdrag bör dock inkludera att vi står inför en ny organisationsförändring gällande stadsutveckling i staden och att uppdraget därför bör fokusera på att identifiera utvecklingsfrågor som följer med till kommande organisationer.

Insats 2:3 Säkerställ samverkan kring barnrätt

Insatsen säger att inom varje nämnd och styrelse bör det finnas ett utpekat ansvar på ledningsnivå för att se till barns rättigheter i den egna verksamheten samt för att säkerställa den samverkan som krävs med övriga verksamheter i staden.

Trafikkontoret bedömer att insatsen skulle ge barnrättsperspektivet större tyngd och utrymme i verksamheten. Det är viktigt att vara medveten om att insatsen innebär en kvalitetshöjning vilket kommer kräva åtgärder och prioriteringar av trafikkontorets resurser för att utveckla processer, arbeta med kunskapshöjning på kontoret och ökad samverkan med exempelvis grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen och lokalförvaltningen.

Insats 2:4 Årligen upprätta barnbokslut

Trafikkontoret ställer sig positiva till att följa upp specifika perspektiv och frågor för att belysa behov, förutsättningar och utvecklingsmöjligheter. Det skärper och utvecklar oss. Det är dock viktigt att säkerställa att den administrativa uppgiften inte går ut över det faktiska arbetet med att stärka barnperspektivet.

Utifrån ett uppföljningsperspektiv men också ledning- och styrningsperspektiv välkomnar trafikkontoret samordningen av stadens styrande dokument kopplat till social hållbarhet

som stadsledningskontoret har i uppdrag att genomföra. En ökad tydlighet i hur program och planer hänger ihop och följs upp kan bidra till bättre framdrift genom ett ökat fokus på de faktiska frågorna.

Kerstin Elias

Kristina Lindfors

Avdelningschef

Trafikdirektör